

Els reptes de l'educació (XIII)

Escola i democràcia

Antoni Poch i Comas

Les aules, els centres educatius, constitueixen un microcosmos, un espai físic i vivencial idoni per poder prendre el pols, a grans trets si voleu, als problemes de la societat que el conforma. Una aula, un grup-classe de qualsevol etapa, és un model a escala de l'àmplia col·lectivitat que l'acull. L'escola, el sistema educatiu, és un mirall de la societat que el genera i el manté. I en aquest marc, els observadors privilegiats són els i les mestres amb actituds de crítica i d'autocrítica, de reflexió i acció, el professorat que dia a dia s'hi pela els dits. Cal donar-los més sovint la paraula, cal escoltar-los i fer-los cas perquè hi entenen.

En els règims polítics dictatorials l'escolaritat era, és, una eina de control, d'adoctrinament i de repressió al servei dels grups que tenen la paella pel mànec, el zenit d'un ordre de vigilància i càstig, com deia el filòsof Michel Foucault. Només cal recordar la depuració soferta pels mestres de la República durant la dictadura franquista. En un règim polític que es vol democràtic –atribut que cal conquerir en la quotidianitat i no només cada quatre anys en les conteses electorals– el sistema educatiu cal que sigui una eina al servei del creixement integral i saludable de les persones, del benestar i la cohesió social, al servei de la democratització del coneixement i al servei de l'aprenentatge en l'exercici de la llibertat i la responsabilitat. Tot un repte. En escriure aquestes darreres paraules d'un pòsit tan dens, em ve a la ment un grafit que tinc a prop: "treballa, consumeix i

La comunitat educativa s'ha d'implicar en la construcció del sistema educatiu ■ ROBERT RAMOS

calla". Educar no és fàcil, no ho ha estat mai.

En una societat que es vol democràtica, tots, tots els seus agents i sectors –àmbit familiar, mestres i professorat, sindicats, l'alumnat d'acord amb els nivells d'edat, universitats, associacions i administracions, el lleure educatiu, diverses entitats culturals, esportives, econòmiques– han d'implicar-se en allò que els és propi en la construcció i funcionament d'un sistema educatiu que pugui garantir aquests objectius esmentats.

Les autoritats educatives gover-

Les autoritats educatives han de facilitar salts qualitius capaços d'engrescar de debò la comunitat educativa

namentals han d'establir sense ambigüitats canals vius d'informació i de participació, amb mostres de confiança real; han d'actuar amb valentia, amb nitidesa, sense escatimar recursos, sense atorgar cap tipus de privilegi propi d'èpoques que no voldríem reviuire –volent aconseguir un consens més ampli, sovint es desvirtuen projectes iniciats amb molt bon peu–. Amb l'escola, amb l'educació, no s'hi pot jugar. Tot plegat ha d'estar presidit sempre per un gran afany pel que és just. Ens ho recordava fa pocs dies la Dra. Adela Cortina, activista de l'ètica, en una jornada

Mestre. Vinculat a l'Escola Pública La Roda i a l'Associació de Mestres Alexandre Galí, de Terrassa.

d'intercanvi d'experiències d'Aprenentatge Servei.

Amés a més de resoldre situacions d'emergència en els processos d'escolarització, les autoritats educatives han de facilitar salts qualitius capaços d'engrescar de debò el que anomenem comunitat educativa, amb el benentès que les innovacions s'encomanen en el pla horitzontal, fruit del diàleg, la cooperació i l'intercanvi. Les reformes de veritat no s'han establert mai per real decret, de dalt a baix. El degoteig constant de prescripcions molt delimitades pot arribar a fer més nosa que servei. Mentrestant, passen els anys i les oportunitats sense que s'afronti, per exemple, una de les necessitats més prementors: la transformació radical de la formació inicial de mestres i professorat.

Res de pedagos ni capes de vernís. Per a les properes dècades, a Catalunya ens cal un nou model i una nova cultura d'escola democràtica –contra corrent ja s'està gestant en molts centres i xarxes educatives– amb noves arquitectures dels espais i dels temps, amb noves formes d'accedir al coneixement amb projectes integrats de treball, amb noves interaccions amb l'entorn físic i social, amb noves relacions pedagògiques carregades de tota la ciència, l'art i l'acció ètica que l'ofici demana. ■

COP D'ULL

Tribunals
Absolt perquè el radar no tenia el certificat de calibració

El jutjat penal número 4 de Tarragona ha absolt J.F.G.R., motorista que va ser caçat pels Mossos a Vila-seca a 173 km/h (més del doble de la velocitat permesa a l'autovia C-31B) perquè no s'ha demostrat que l'aparell de Trànsit que el va enxampar "hagués superat l'assaig de verificació" i funcionés bé.

AVUI

Joc
Pressió dels bingos perquè es rebaixin les taxes del joc

La cinquantena de bingos catalans estudien la possibilitat de desconnectar de manera indefinida el Binjoc, un joc electrònic de la Generalitat, una setmana després d'haver desconnectat el Supertoc, una altra modalitat de loteria del govern que suposa uns ingressos anuals de 25 milions d'euros. Els empresaris del bingo volen pressionar així l'administració perquè rebaixi les taxes del joc a Catalunya, que són les més altes de l'Estat. ■

Infraestructures
Adif licita la millora de la gestió del trànsit de Rodalies

El gestor d'infraestructures Adif ha licitat per 18,5 milions les obres de modernització dels sistemes de gestió del trànsit ferroviari de Rodalies. Es posaran nous enclavaments i sistemes de control.

Successos
Troben un cadàver surant a la platja de Lloret de Mar

El cos sense vida d'un home d'uns 50 anys va ser trobat ahir surant a prop de la cala Trons de Lloret de Mar, informa **Elisabet Escriche**. La víctima no presentava signes de violència.

Inundacions mortals al Vietnam

Almenys 65 persones han perdut la vida a causa dels aiguats que van caure durant el cap de setmana al Vietnam, amb precipitacions de més de 500 litres per m². La capital del país,

Hanoi, és una de les ciutats més afectades. Les autoritats vietnamites han alertat la població i han extremat les precaucions per evitar epidèmies de còlera i dengue. ■ AP

Sanitat
La consellera Geli vol consens per sanejar la sanitat

La consellera de Salut creu que "no podem amagar el cap sota l'ala" davant la insostenibilitat del sistema sanitari. Va apostar, però, per deixar "reposar" la proposta de fer pagar determinats serveis.

Successos
Una parella mor per la mala combustió d'un brasero

Un matrimoni gran de Barcelona ha mort en una localitat d'Ourense per culpa de la mala combustió d'un brasero de la casa on vivien. La parella, coneguda a la població, va ser trobada diumenge.